

Konjunkturläget kvartal 1 2020

Smittspridningen av Covid-19 utgör ett allvarligt hot mot ekonomin, eftersom samhällets insatser för att minska smittspridningen har en negativ inverkan på såväl utbud som efterfrågan på varor och tjänster. Till följd av pandemin brottas företag med betydande lönsamhetsproblem och hela branscher slåss för sin överlevnad.

Det försämrade ekonomiska läget avspeglar sig i Konjunkturinstitutets (KI) barometerindikator, vilken baseras på svar från företag och hushåll. Hänsyn tas till faktorer som orderstock, försäljning, nulägesbedömning och framtidsutsikter. (Ett värde över 100 indikerar att konjunktureren är starkare än normalt, medan ett värde under 100 visar det motsatta.) Barometerindikatorn föll med 34 enheter från mars till april och hamnar på den lägsta nivån sedan mätningarna inleddes 1993. Indikatorn befann sig i april på ungefär 59, vilket är hela 8 enheter under det lägsta värdet som uppmättes under den senaste internationella finanskrisen (se figur nedan). I stort sett hela näringslivet visar en kraftig nedgång, men särskilt besvärligt är läget inom tjänstesektorn där indikatorn befinner sig på rekordlåga 48.

Konfidensindikatorn och **Barometerindikatorn** är tagna från

Konjunkturbarometern, en enkätundersökning till företag och hushåll som utförs varje månad av Konjunkturinstitutet.

Konfidensindikatorn är en sammanvägning av företagens svar på frågor om bl.a. orderstock, försäljningsvolym, nulägesomdöme och förväntningar.

Barometerindikatorn sammanfattar konfidensindikatorerna för näringsliv och hushåll och tas fram enbart på riksnivå. Syftet är att fånga stämningsläget i den svenska ekonomin.

Värden över 100 respektive 110 motsvarar en starkare respektive mycket starkare ekonomi än normalt. Värden under 100 respektive under 90 visar en svagare respektive mycket svagare ekonomi än normalt.

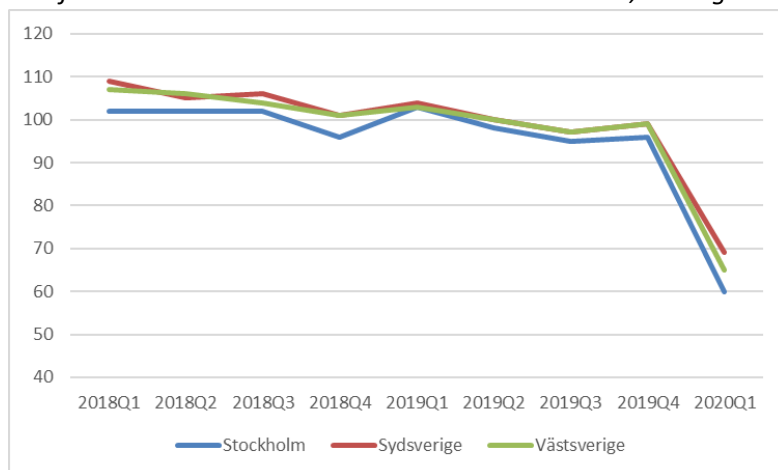
Barometerindikator januari 2008 – april 2020, Säsongsrensade värden



Källa: Konjunkturinstitutet (KI).

Regional konjunkturstatistik publiceras kvartalsvis och baseras på konfidensindikatorn (se faktaruta) för Stockholm (Stockholms län), Sydsverige (Blekinge och Skåne län) och Västsverige (Hallands och Västra Götalands län). Samtliga regioner upplevde ett kraftigt fall under mars månad, efter svag uppgång i början av året. Fallet var kraftigast i Stockholm (35 enheter), medan motsvarande siffra i Sydsverige var 30 respektive 34 i Västsverige.

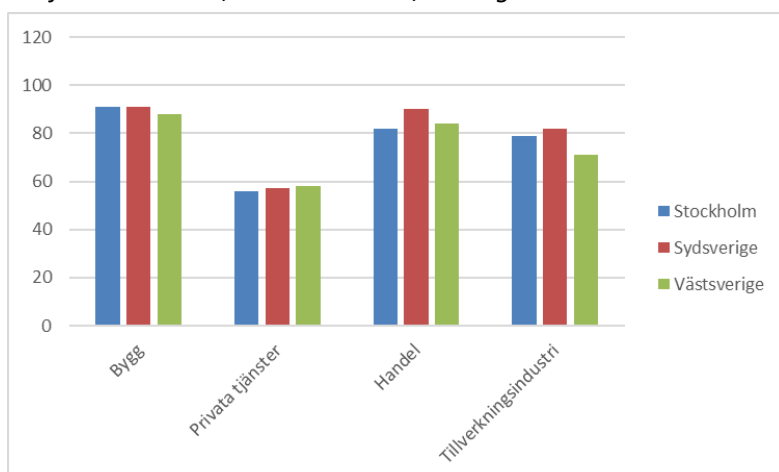
Konfidensindikatorn kvartal 1 2018 – kvartal 1 2020, säsongsrensade värden



Källa: Konjunkturinstitutet (KI).

Betydande andelar av den privata serviceproduktionen är koncentrerad till Stockholmsområdet, vilket förklarar det faktum att fallet är kraftigast i den aktuella regionen. Krisen slog som bekant först mot delar av servicesektorn, då besöksnäringarna drabbades av en kraftigt minskad efterfrågan. Med tiden har emellertid krisen slagit mot allt fler branscher och i nuläget är stora delar av näringslivet under hård press, då de restriktioner som införts i syfte att minska smittspridningen har negativ inverkan på efterfrågetrycket i ekonomin. För västsvensk del är den minskade efterfrågan på exportmarknaden ett stort problem, då såväl exportorienterad produktion som godstransport i hög grad är lokaliserad till Västsverige.

Konfidensindikator, kvartal 1 2020, säsongsrensade värden



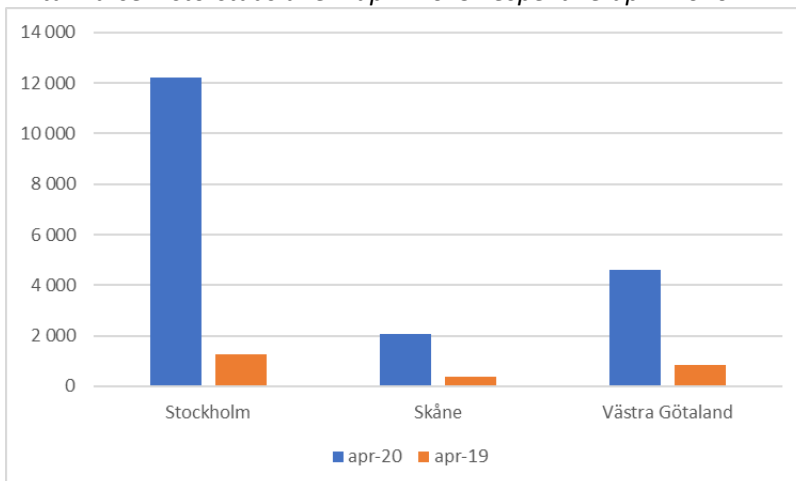
Källa: Konjunkturinstitutet (KI).

Som nämnts ovan slog krisen särskilt hårt mot privata tjänster i slutet av det första kvartalet innevarande år. Dessförinnan rådde vad som närmast kan betecknas som normalkonjunktur inom flertalet branscher och konfidensindikatorvärdet var omkring 100 inom samtliga av KI övervakade branscher. Det normalkonjunkturrella läget övergick på kort tid till vad som närmast kan betecknas som recession i samtliga tre regioner.

Arbetsmarknadsläget

Föga förvånande har krisen slagit hårt mot arbetsmarknaden i Sverige liksom övriga Europa. Arbetslösheten ökar stadigt och antalet varsel duggar tätt, trots sjösättandet av storskaliga krispaket. Antalet varsel minskade dock något under april jämfört med mars innevarande år, men trots det upplever Sverige en varselvåg av aldrig tidigare skådat slag.

Antal varsel i storstadslänen april 2019 respektive april 2020



Källa: Arbetsförmedlingen

Efterfrågan på företagens produkter och tjänster faller på bred front inom näringslivet, vilket har en negativ inverkan på sysselsättningen. Den fallande sysselsättningen drivs främst av hotell- och restaurangbranschen samt resebranscherna. Sammantaget är bedömningen att det främst är inom den privata tjänstesektorn som sysselsättningen faller kraftigt, medan företagen inom industrin i större utsträckning ”skyddar” personalen från uppsägning och nyttjar möjligheten till korttidsarbete. Inom delar av tjänstesektorn är en betydande andel av personalen tim- eller visstidsanställd och kan därför sägas upp snabbt.

I utgången av april 2020 var 7,5 procent inskrivna som arbetslösa hos arbetsförmedlingen i Västra Götaland, medan motsvarande siffra i april 2019 var 6,0 procent. Arbetslösheten drabbar unga vuxna hårdast och i utgången av april var 9,9 procent arbetslösa i åldersgruppen 18–25. Den höga arbetslösheten inom gruppen unga vuxna förklaras bl.a. av att de har jämförelsevis kort arbetslivserfarenhet, begränsad utbildningsbakgrund och ofta erhåller osäkra anställningsvillkor som exempelvis timanställning. De osäkra anställningsvillkoren gör att de oftast inte omfattas av statligt stöd för korttidsarbete eller varsel.